

Budete mať prváka?

I pre tie deti, ktoré sa tešia na školu, predstavuje vstup do školy značnú záťaž. Dieťa vstupuje do neznámeho prostredia, v ktorom sa musí zaobísť bez pomocnej ruky rodičov, podriaďiť sa autorite cudzieho dospelého, zaradiť sa primerane do kolektívu rovesníkov, ticho sedieť celú vyučovaciu hodinu v lavici, sústrediť sa na výklad učiva, dodržiavať viaceré pravidlá školskej disciplíny a samozrejme naučiť sa učivo prvej triedy. Deti, ktoré chodili do materskej školy, sú na tom lepšie a zmena v ich živote nie je taká veľká.

To, čo prežíva dieťa pri vstupe do školy a aký bude jeho vzťah k nej, závisí obvykle od postoja rodičov ku škole, od toho, čo počuje o škole od starších súrodencov, prípadne rovesníkov v škôlke. Prostredie školy je potrebné dieťaťu pred vstupom do nej čo najviac priblížiť. Rozprávať sa s ním o tom, čo ho čaká. Vysvetliť mu, prečo je škola potrebná, že v nej budú aj úlohy, ktoré sú ťažšie, ale vy mu pomôžete. Zvládli to všetky deti, aj mamy a otcovia. Dieťa veľmi rado počúva, ak mu porozprávate nejakú vlastnú, zábavnú príhodu s dobrým koncom zo školy.

Čo má dieťa vedieť, keď ide prvýkrát do školy.

Kresliť pevné, neroztrásené línie, vystrihovať podľa predkreslených čiar, poznať základné farby, vysloviť krátke slovo samostatne po hláskach, porozprávať obsah vypočutého príbehu, vyjadrovať sa plynulo aj v zložitejších vetách, orientovať sa v priestore vpravo – vľavo, vpredu – vzadu, hore – dole, vydržať pri nenáročnej činnosti 15 – 20 minút, dokončiť začatú prácu alebo hru. V sociálnej oblasti by malo dokázať komunikovať s novými ľuďmi, vyjadriť slovne požiadavky a spolupracovať s ostatnými deťmi.

Väčšina detí síce navštevuje materskú školu, kde sa ich príprave pre vstup do základnej školy venuje pozornosť, no predsa aj rodičia sa majú otázkou pripravenosti dieťaťa na školu zaoberať. Mali by sa zamyslieť:

- ako prebiehal doterajší vývin dieťaťa, či sa v ňom vyskytli okolnosti (počas tehotenstva, pri alebo po pôrode, zdravotné, sociálne, rečové ťažkosti ...), ktoré by sa mohli po nástupe do školy prejaviť a ovplyvniť tak dobré výsledky alebo spokojnosť dieťaťa v škole,

- či si dieťa v celom svojom minulom vývine osvojilo znalosti a návyky, ktoré sa od neho na prahu školskej dochádzky očakávajú a v súčasnej dobe má dostatočne rozvinutú aktívnu pozornosť a primerané intelektové schopnosti,
- či je dostatočne motivované k budúcemu sústavnému učeniu sa v škole.

Sú deti, ktoré vedia pri vstupe do školy už čítať a písať.

Táto skutočnosť má svoje výhody aj nevýhody. Dieťaťu uľahčí adaptáciu na školu, lebo bude v tejto činnosti úspešné, je tu však aj riziko, že dieťa sa na hodine čítania bude nudieť, vyrušovať a nevytvorí si návyk sústredene dávať pozor na výklad učiteľa a intenzívne pracovať cez hodinu, ktorý je dôležitý vo vyšších ročníkoch. Ak deti samé vyvíjajú iniciatívu a pýtajú sa dospelých na jednotlivé písmenká, netreba im v tom brániť. Lepšie je však učiť dieťa takým zručnostiam, na ktoré v škole nebude toľko času. Dieťa by malo vedieť (a pri vstupe do školy zvlášť), že ste tu pre neho, že ste mu ochotní pomôcť kedykoľvek to bude potrebovať, že ho vždy vypočujete, že ho ľúbite nezištne aké je, lebo je pre vás jedinečné a nie preto, že v škole dosahuje dobré výsledky. Keď nie ste s výsledkami v škole spokojní, nehovorte mu, že je nešikovné, neschopné – vyvolávate v ňom tak pocity menejcennosti a nechť k činnosti. Preberajte učivo s ním a uistite ho, že to spolu dokázate zmeniť. Nie každé dieťa dokáže v škole dosahovať vynikajúce výsledky, avšak v živote sa môže dobre uplatniť.

Aké ťažkosti sa môžu v prvom ročníku školy, ale aj neskôr vyskytnúť?

Môžu sa prejavovať ťažkosti pri čítaní alebo písaní takého charakteru, že si zamieňa tvarovo podobné písmenka b – d – p, a – e, p – j, vynecháva písmenká, alebo v matematike si zamieňa, vynecháva číslice a pod. Prípadne má ťažkosti pri spájaní hlások do slabík a slabík do slov. Takéto dieťa nemusí byť rozumovo zaostané, ale môže mať vývinovo podmienené špecifické ťažkosti v učení – v čítaní (dyslexiu), v písaní, pravopise (dysgrafiou, dysortografiu) alebo v matematike (dyskalkúliu).

Keď dieťa prežíva úzkosť alebo má s niečím ťažkosti, často nevie požiadať o pomoc priamo. Reaguje rannými bolesťami bruška, hlavy, zvracaním, nutkaním na WC, nočným pomočovaním, tikmi a pod. Nejde o vedomé správanie, takto dieťa volá o pomoc dospelého. Takýmto ťažkostiam sa dá predísť, ak už v období pred nástupom do školy svedomito zvážime stav dieťaťa.

Z praxe je známe, že vo veku okolo 6 rokov nie všetky deti z rôznych dôvodov dosahujú primeranú úroveň školskej spôsobilosti vo všetkých oblastiach vývinu. Na možné ťažkosti v škole vás môžu upozorniť najmä nasledujúce príznaky:

- zaostávajúci vývin reči, chudobná slovná zásoba,
- citová labilita, plačlivosť, úzkosť v novom prostredí,
- hravosť,
- zábudlivosť,
- nesústredenosť,
- hyperaktivita,
- neschopnosť vyčleniť podstatné zo získaných veku primeraných informácií,
- nedostatky všeobecných vedomostí, všeobecnej informovanosti,
- znížená výkonnosť,
- ťažkosti v adaptácii na kolektív.

Kedy uvažovať o vyšetrení školskej spôsobilosti ?

Vtedy, keď dieťa:

- je veľmi živé, hravé, nevydrží dlhšie pri jednej činnosti, dá sa ľahko odpútať vonkajšími podnetmi,
- nerado kreslí, nedrží správne ceruzku, alebo ju striedavo drží v pravej a ľavej ruke, nie je dosť zručné,
- má ťažkosti s výslovnosťou, málo rozvinutú reč, ak je bojzlivé, odmieta kontakt s druhými a v cudzom prostredí reaguje plačom,
- je síce rozumovo zrelé a celkovo vyspelé, ale v rodinnom prostredí sa odohrávajú veľké zmeny (napr. rodičia sa rozvádžajú), alebo akútne neistoty,
- opakované a časté choroby (napr. opakované zápaly horných dýchacích ciest, záchvatové ochorenia a pod.),
- nie je samostatné v sebaobsluže,
- nechodilo (alebo veľmi málo chodilo) do materskej školy a hrozí, že si bude ťažko zvykať na systém povinností, na kolektív detí a na požiadavky učiteľa.

Ak máte podozrenie, že niektoré z prejavov vášho dieťaťa by mohli komplikovať jeho prispôsobovanie alebo výkony v škole, môžete sami alebo v spolupráci s MŠ požiadať o posúdenie školskej spôsobilosti a navštíviť s dieťaťom **centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie** a poradiť sa s odborníkom. V spolupráci s centrom je možné tiež odložiť dieťaťu začiatok povinnej školskej dochádzky o 1 rok alebo hľadať pre dieťa optimálne riešenie jeho zaškolenia.

Adresa vášho centra je:

CENTRUM PEDAGOGICKO-PSYCHOLOGICKÉHO PORADENSTVA A PREVENČIE
Zuzkin park 10, 040 11 K O Š I C E
☎ 055/787 16 11, 0911 030 930

Elokované pracovisko Galaktická 11, 040 12 K O Š I C E
☎ 055/674 36 30, 0911 193 930